

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของผู้ฟังวิทยุชุมชน

จังหวัดหนองบัวลำภู

ผู้วิจัย คาบคำรจ วรรณ นานองตุม รหัสนักศึกษา 2511500601 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัสวดี นิตยเศรษฐนทร

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการวิทยุชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการวิทยุชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการวิทยุชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และ 4) เสนอแนวทางการบริหารจัดการวิทยุชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง คือ ผู้บริหาร/ผู้ดำเนินงานวิทยุชุมชน จำนวน 4 ราย และผู้ปฏิบัติงานวิทยุชุมชน จำนวน 26 ราย โดยการเลือกจากสถานีวิทยุชุมชน 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการวิทยุชุมชนทั้ง 4 แห่ง เป็นการบริหารจัดการของวิทยุชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยวิทยุชุมชนเอกชนทั้ง 2 แห่งมีเจ้าของสถานีเป็นผู้บริหาร ส่วนวิทยุชุมชนภาครัฐทั้ง 2 แห่งบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ มีรูปแบบการบริหารงานบุคลากรในการดำเนินงานที่เหมือนกันโดยแบ่งเป็น 4 ฝ่ายคือ ฝ่ายจัด/ผลิตรายการ ฝ่ายเทคนิค/คอมพิวเตอร์ ฝ่ายข้อมูลข่าวสาร ฝ่ายประสานงาน/ธุรการ ด้านประเภทของรายการทั้ง 4 แห่ง พบว่า มีรูปแบบรายการประเภทข่าวและข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และบริการสาธารณะ โดยวิทยุชุมชนของเอกชนเน้นรายการบันเทิง ส่วนวิทยุชุมชนของรัฐเน้นรายการความรู้ ทุกสถานีนิยมใช้รูปแบบรายการพูดคุยสลับเพลง และมีการประเมินรายการอย่างไม่เป็นทางการ ด้านวัสดุอุปกรณ์สำคัญของเอกชนเจ้าของสถานีและผู้อุปถัมภ์รายการสนับสนุน สถานีวิทยุชุมชนของรัฐใช้งบประมาณแผ่นดิน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการวิทยุชุมชน ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการ และด้านเทคนิค วัสดุอุปกรณ์คุณภาพต่ำและงบประมาณมีจำกัดจึงส่งผลให้รูปแบบรายการขาดความหลากหลาย และรายการยังไม่ได้มาตรฐาน 3) การมีส่วนร่วมของผู้ฟังวิทยุชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับคือ ระดับผู้ฟังคือประชาชนในชุมชน เน้นผู้ฟังโทรศัพท์มาติชมรายการ ระดับผู้ผลิต ผู้ดำเนินรายการทั้ง 4 แห่ง จะมีผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าร่วมดำเนินรายการ ระดับผู้บริหาร วิทยุชุมชนของเอกชนจะมีผู้นำชุมชนร่วมเป็นอนุกรรมการสถานี ส่วนวิทยุชุมชนภาครัฐมีหัวหน้าส่วนราชการ สื่อมวลชนและผู้ปกครองเข้าร่วมบริหารงาน 4) แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร ควรมีการจัดฝึกอบรม ผู้จัด ผู้ผลิตรายการและปลูกฝังปรัชญาวิทยุชุมชน ด้านรายการ ควรนำเสนอรายการให้มีความหลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหา โดยนำเสนอเนื้อหาของชุมชนให้มากขึ้น ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานและมีช่างเทคนิคที่มีความรู้ประจำสถานี ด้านงบประมาณควรมีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานีควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนหลายๆ กลุ่ม เข้ามาจัดรายการเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้หญิง กลุ่มเยาวชน

คำสำคัญ วิทยุชุมชน การพัฒนาการบริหารจัดการวิทยุชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ฟังวิทยุชุมชน

Thesis title: A Study of the Development of Nong Bua Lamphu's Community Radio Station Management and Listener Participation

Researcher: Pol. Sen. Sgt. Maj. Vorrachol Nanongtoom; **ID:** 2511500601;

Degree: Master of Communication Arts; **Thesis advisors:** (1) Theerarux Photisuvan, Associate Professor; (2) Dr. Passawalee Nitikasetsoontorn, Assistant Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The objective of this study is to investigate community radio stations in Nong Bua Lamphu's Muang district in terms of: (1) Their management; (2) obstacles encountered; (3) listener participation; and (4) management development guidelines.

This qualitative research used interview guidelines to collect data from purposively selected informants: Four community station executives or administrators and 26 staff. All were selected from four community radio stations: Two privately owned and two government-owned. A content analysis and a descriptive analysis were used in analyzing data from document and interviews.

Results: (1) All four community radio stations were managed in terms of their main objective of information dissemination. Owners managed the private stations, while committees managed the government-owned ones. However, all used similar management formats, being divided into four departments: Operations/production, IT/computer, information and coordination/administration. They also used similar program categories: News, education, entertainment and public service. However, the focuses were different – the private stations focused on entertainment, while the government-owned ones leaned more toward educational fare. All four switched between talk-show and music formats for their programs and used informal program evaluations. The main equipment used was transmitters, computers, sound mixers, microphones and CDs. Funding for the private community stations came from owners and sponsors, while the government-owned ones had a government budget. (2) Obstacles encountered were a lack of professional knowledge of program production and techniques among staff, low-quality equipment and limited funding, all of which resulted in poor variety and substandard programming. (3) Community participation was by: Listeners (comments called in by phone); producers (programs co-hosted by community leaders and government officials); and administrators (community leaders on the boards of the private stations) along with higher-level officials, media members and parents participating in the management of government stations. (4) Suggestions for improving management development covered: Personnel (moderator/producer training in terms of production and the philosophy of community media); programming (greater variety of programs in terms of format and content plus more community-relevant content); equipment (standard-quality equipment and skilled technicians); budget (more funding from local administrative organizations); and providing more opportunities for a wider cross-section of the population to participate in program production, including the disabled, women and youth.

Keywords: Community radio stations, Development of Community Radio-station management, Listener participation